

Nota van Beantwoording

Ontwerp bestemmingsplan (OBP)

en

Omgevingsvergunning (OV)

Windpark Deil

Gemeente Geldermalsen

Gemeente

Neerijnen

Hoofdstuk 1: Inleiding

Aanleiding

Momenteel wordt een bestemmingsplan voorbereid voor de realisatie van een windpark met 11 windturbines rondom Knooppunt Deil. Dit windpark zal op het grondgebied van de gemeenten Neerijnen en Geldermalsen komen te liggen.

Burgemeesters en wethouders van Neerijnen en Geldermalsen hebben het ontwerp bestemmingsplan (OBP) Windpark Deil, evenals de meegecoördineerde omgevingsvergunning (OV) met ingang van 24 februari 2017 voor zes weken ter inzage gelegd. Gedurende deze periode heeft eenieder de gelegenheid gehad een zienswijze in te dienen over de inhoud van het OBP (incl. bijlagen, waaronder het MER), de OV en bijbehorende onderzoeken.

Gedurende de periode dat het OBP en de OV ter inzage lag (tot en met 6 april 2017) zijn in totaal 6 zienswijzen ingediend, waarvan er 1 weer is ingetrokken. Deze is voor de volledigheid wel in de nota opgenomen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van deze nota zijn de ingediende zienswijzen op het OBP samengevat en van een reactie voorzien. De samenvatting is opgesteld ter bevordering van de leesbaarheid van voorliggende nota. De volledige reacties zijn evenwel bij de gemeentelijke afweging betrokken.

Begrippen

BWC: Burgerwindcoöperatie

GNN: Gelders Natuurnetwerk

NRD: notitie reikwijdte en detailniveau

OBP: ontwerp-bestemmingsplan

OV: omgevingsvergunning

VO-BP: voorontwerp-bestemmingsplan

Hoofdstuk 2: Inspraakreacties op het OBP Windpark Deil

In dit hoofdstuk zijn de tijdens de terinzagelegging van het OBP binnengekomen zienswijzen samengevat en behandeld.

Het betreft zes zienswijzen. Particuliere zienswijzen zijn geanonimiseerd. Van deze zienswijzen hebben er 3 enkel betrekking op het ontwerpbestemmingsplan. Een vierde zienswijze heeft betrekking op zowel het OBP als de omgevingsvergunning. Van de overige twee zienswijzen is niet duidelijk op welke documenten zij betrekking hebben.

Zienswijze		Reageert op
A	Particulier	OBP
B	Particulier	niet aangegeven
C	Particulier	OBP en OV
D	Particulier	niet aangegeven
E	Gasunie	OBP
F	Vitens (ingetrokken)	OBP

Per zienswijze is een puntsgewijze samenvatting opgenomen, met per punt een reactie. Indien de zienswijze en/of de reactie aanleiding geven tot het wijzigen van het juridisch bindende gedeelte van het bestemmingsplan (de verbeelding en de planregels) is dit aangegeven.

Zienswijze A

Nr.	Zienswijze	Reactie	Aanpassing nodig
A1	Heiwerk kan leiden tot schade aan woningen. Appellant vraagt om een nulmeting om schade door heiwerkzaamheden te kunnen verhalen.	De afstand tot de woning van indiener bedraagt circa 900 m. Op dergelijke afstand van de bouwlocatie kunnen geen trillingseffecten meer worden waargenomen. Zie bijvoorbeeld het onderzoek naar trillingen dat Royal HaskoningDHV uitvoerde voor windpark Krammer. ¹ . Er is geen aanleiding om aan te nemen dat schade aan gebouwen kan optreden. Ter voorbereiding op de uitvoering van de bouwwerkzaamheden kan zowel de uitvoerende partij als een particulier besluiten een nulmeting uit te (laten) voeren.	nee
A2	Windturbines zijn op deze locatie half zo efficiënt als aan de kust.	Het windaanbod op deze locatie bedraagt jaargemiddeld ca. 6,5 m/s op 100m hoogte en 6,8 m/s op 140m hoogte. Het windaanbod aan de kust is hoger. Let wel, er geldt in Nederland een subsidieregeling die minder uitkeert voor windturbines in windrijke gebieden. Het financiële rendement zal daarom min of meer gelijk zijn tussen de twee plaatsen.	nee
A3	Draagkracht en participatie ver te zoeken. Coöperatie 100 leden op 38.000 personen. Geboden vergoeding toont geen respect voor omgeving.	Initiatiefnemers voldoen aan de NWEA gedragscode. De aangehaalde vergoeding betreft een extra vergoeding bovenop de wettelijk geregelde tegemoetkoming bij plan-schade.	nee
A4	Commerciële partijen hebben niet deelgenomen in de maatschappelijke discussie over energie. Hoe is de 'Green Deal' geregeld met de initiatiefnemers waarbij 5% van hun windturbines in eigendom komt van omwonenden?	In dit project is inderdaad 5% van het aandeel om niet beschikbaar gesteld aan burgerwindcoöperatie Geldermalsen-Neerijnen, maar deze coöperatie heeft ook het recht verworven om windturbines te bouwen en exploiteren op de gronden van Staatsbosbeheer, waardoor het aandeel kan worden uitgebreid tot maximaal 36%.	nee
A5	Groene energie moet komen uit Waal en Linge, en uit zon. Niet uit windenergie.	Voor het behalen van de landelijke duurzaamheidsdoelstellingen zijn beleidsinspanningen en investeringen nodig op meerdere vlakken en <i>alle</i> vormen van duurzame energie. Windenergie op land is de komende jaren één van de meest kostenefficiënte manieren om duurzame energie te produceren.	nee

		Ter illustratie: het verschil in de kosten tussen zon-PV en wind op land is recent onderbouwd in een studie van CE Delft en ECNⁱⁱ: Daarnaast is, ongeacht eventuele andere duurzame initiatieven, in de provinciale Windvisie (1^e actualisering provinciale Omgevingsvisie, 2014) de locatie Deil aanwezen als 'vastgestelde locatie' voor windenergie met een potentieel opgesteld vermogen van minimaal 30 MW om bij te dragen aan de provinciale doelstelling van 230,5 MW.	
A6	Uitstoot van NO_x en SO₂ door wegverkeer overstijgt vaak de toegestane grenswaarde. Invloed van windturbines op luchtstromen zorgt voor een verspreiding van schadelijke stoffen en maakt omliggende gronden onbruikbaar als veevoeder. Ecosysteem wordt beïnvloed. Er zullen schadeclaims volgen bij veesterfte en invloed op kwaliteit van melk en vlees.	Uit een recent onderzoek '<i>Impact windmolens op verspreiding luchtverontreiniging</i>' (2016)ⁱⁱⁱ, blijkt dat de komst van 6 windmolens nabij een staalfabriek (Tata Steel te IJmuiden), nauwelijks voor veranderingen in de concentratie fijnstof in de omgeving zorgt. Uit het onderzoek bleek dat er geen verandering groter dan 1 procent zal voorkomen. Windmolens worden aangedreven door de wind, maar stuwen de wind niet voort. Hoogstens treedt een verhoogde vermenging van luchtlagen op, waardoor de concentratie juist verlaagt.	nee
A7	Verwachting is dat sterfte onder vogels (inclusief rode lijst soorten als zilverreiger, ooievaar) zal toenemen en veel hoger zal zijn dan slachtoffers als gevolg van A2 en A15. Dit komt mede doordat foerageer-, broed- en verblijfsgebieden aan weersijden van het windpark liggen. Compensatie van natuur is niet mogelijk. Er wordt natuur vernietigd.	Voor het MER en het bestemmingsplan is door een ecologisch bureau een rapportage opgesteld waarin de effecten van de alternatieven in het MER en van het voornemen op voorhand zijn getoetst. Alhoewel aanvaringsslachtoffers onder vogels en vleermuizen niet zijn uitgesloten treden naar verwachting niet zodanige effecten op dat de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten in het geding is. Daarnaast vindt compensatie plaats voor het feit dat voor de realisatie van de windturbines locaties worden onttrokken aan GNN en voor het feit dat op de windturbinelocaties en directe omgeving sprake is van een afname van de kwaliteiten die het gebied aantrekkelijk maken voor diverse soorten. Deze compensatie wordt uitgevoerd op grond van de provinciale verordening en is bedoeld om per saldo verlies van kwaliteit te voorkomen.	nee
A8	De Colleges van B&W hebben de gemeenteraden onvoldoende voorgelicht over gedragsregels van Aarhus en OESO. Slag-	Binnen de gemeente is geen specialisme aanwezig op het gebied van slagschaduw. Alle onderzoeksrapporten zijn derhalve voorgelegd aan de Omgevingsdienst. Het onderzoeksrapport is samen met het advies van de omgevingsdienst ter	nee

	schaduw zal grote overlast veroorzaken doordat de windturbines dicht op elkaar staan. De berekeningen laten slagschaduw op 1000m afstand zien, en niet op 12 x de rotordiameter.	kennisgeving aan de raden aangeboden in het kader van het (voor)ontwerpbestemmingsplan. De afbeelding in de plantoelichting toont tot waar normoverschrijdende slagschaduw kan optreden. De slagschaduwberekening is uitgevoerd voor alle woningen binnen een afstand van 12 x de rotordiameter. Zie ook figuur 3 uit bijlage 4 bij de toelichting. In elk geval moet worden voldaan aan het Activiteitenbesluit, waardoor er op geen enkele woning meer slagschaduw zal optreden dan 5 uur en 40 minuten per jaar.	
A9	Slagschaduw heeft een negatief effect op de verkeersveiligheid op het knooppunt Deil en de A2 en A15.	De windturbines voldoen aan de afstandseis zoals opgenomen in de Beleidsregel van Rijkswaterstaat voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatwerken. Er is naar aanleiding van de vooroverlegreactie van Rijkswaterstaat een wegbeeldanalyse uitgevoerd waarin de effecten van het windpark op de verkeersveiligheid worden onderzocht. Hieruit blijken geen ontoelaatbare effecten op de verkeersveiligheid. Dit onderzoek is als bijlage aan de toelichting op het definitieve bestemmingsplan toegevoegd. Planregels en verbeelding behoeven geen wijziging.	nee
A10	Landschappelijke inpassing is onvoldoende, en is niet serieus genomen door de kleine onderlinge afstand. Er is sprake van horizonvervuiling en negatieve opbrengst.	De onderlinge afstand tussen de windturbines is ca. 400 meter. Dit zorgt niet voor een negatieve score op het onderwerp landschap. Windturbines hebben een grote invloed op het landschap. Deze invloed is steeds meegewogen, eerst bij het aanwijzen van de locatie in het provinciale beleid, en nu ook in het MER voor windpark Deil. Het windpark heeft een geschatte jaaropbrengst van 125 GWh. Indien initiatiefnemers aanleiding hebben om te twijfelen aan de rentabiliteit van het project zullen zij niet overgaan tot een investering.	nee
A11	Er is nu al sprake van geluidsoverlast door infrastructuur. Cumulatie van windturbines met andere geluidsbronnen is niet onderzocht. Buiten werken en verblijven in straks niet meer mogelijk.	In het milieueffectrapport (bijlage 1 bij de plantoelichting) is ingegaan op cumulatie van windturbinegeluid met andere geluidsbronnen. De conclusie is dat cumulatie bij omliggende woningen zorgt voor een geringe toename van het geluidsniveau die van woning tot woning verschilt maar de 3 dB niet	nee

		overschrijdt. Om een aanvaardbare akoestische leefkwaliteit te garanderen is in de vergunning een voorschrift opgenomen waarmee de geluidshinder bij een aantal woningen aanvullend is beperkt. Hiermee gaan de gemeenten Geldermalsen en Neerijnen verder dan de landelijke wet voorschrijft. Er zal geen sprake zijn van ontoelaatbare geluidshinder.	
A12	De gemeenten hebben niet genoeg gedaan om de belangen van de inwoners te behartigen. Ook richting de provincie.	Vanaf het begin van de eerste plannen voor een windpark hebben beide gemeenten continu de initiatiefnemers gewezen op burgerparticipatie. Dit heeft geresulteerd in de mogelijkheid om te kunnen deelnemen in het project. Ook is hier een omgevingsfonds uit voortgekomen, waaruit (kleine) verbeteringen voor de omgeving kunnen worden gefinancierd. Een project met windmolens tegenhouden op een naar ons oordeel geschikte locatie is in deze tijd geen optie. Alle gemeenten en provincies moeten een aandeel leveren in het realiseren van duurzame energie. Uit eerdere onderzoeken/verkenningen is knooppunt Deil als geschikte locatie naar voren gekomen.	nee
A13	Er is geen onderzoek gedaan naar alternatieve locaties voor windenergie binnen de gemeenten en andere energiebronnen.	Aangaande alternatieve locaties voor windenergie: in het provinciale beleid is Knooppunt Deil aangewezen als 'vastgestelde locatie' voor windenergie voor tenminste 30 MW. Hieraan ligt een planMER ten grondslag. De locatievergelijking in het milieueffectrapport bij de plantoelichting beperkt zich tot gebieden die in het provinciale planMER zijn beschouwd. Aangaande onderzoek naar andere energiebronnen: Andere vormen van duurzame energie zijn ook noodzakelijk om de energietransitie mogelijk te maken, maar deze alternatieven maken de inzet van windenergie met zekerheid niet overbodig. Het voorliggende plan dient enkel tot het mogelijk maken van een windpark.	nee
A14	Er is verzadiging van windturbines op land; deze zijn beperkt in hun stroomleverantie. Geld kan beter worden besteed aan plaatselijke initiatieven met besparing en innovatie.	De landelijke doelstelling van 6000 MW aan windenergie op land is onderdeel van de totale energiedoelstelling: 14% van de opgewekte energie duurzaam in 2020 en 16% in 2023. Op dit moment staat in Nederland ca. 3.300 MW opgesteld. Er resteert dus een opgave van 2.700 MW die de komende	nee

		jaren moet worden gerealiseerd. Windpark Deil maakt hier onderdeel van uit. Om de energietransitie te laten slagen zijn alle vormen van duurzame energie nodige én forse energiebesparing. Een energiebron verruilen voor een andere of alleen kiezen voor energiebesparing maakt het behalen van de totale doelstelling onhaalbaar.	
A15	Plaatselijke economie ondervindt geen profijt. Mogelijke waardedaling is niet onderzocht.	Tussen de gemeenten en de initiatiefnemers is een zogenaamde anterieure overeenkomst gesloten waarmee de (financiële) afhandeling van planschadeclaims zodanig wordt geborgd dat eventueel door de gemeenten te betalen planschadebedragen zal worden vergoed door de initiatiefnemers (planschadeverhaal). Zodra het bestemmingsplan onherroepelijk is, is het mogelijk een verzoek tot planschade in te dienen. Dit verzoek zal door onafhankelijke deskundigen beoordeeld worden. In artikel 6.1 van de Wet op de ruimtelijke ordening staat aangegeven hoe de planschaderegeling werkt. Als er planschade geconstateerd wordt die voor vergoeding in aanmerking komt zal deze vergoed worden. Op de website van de burgerwindcoöperatie staan de mogelijkheden benoemd waarmee de plaatselijke economie profijt kan ondervinden.^{iv}	nee
A16	Als het slecht waait kan het project mislukken. Hoe is schadevergoeding en compensatie gewaarborgd?	De investeringsbeslissing wordt mede ingegeven door nauwkeurige berekeningen van het verwachte <i>langjarig gemiddelde windaanbod</i>. Hieruit blijkt dat rendabele exploitatie mogelijk is. De subsidieregeling (SDE+) biedt daarnaast de mogelijkheid om lagere productie in een gegeven jaar (deels) te compenseren met productie uit windrijkere jaren. Op deze manier wordt het risico verlaagd. Gemeente en initiatiefnemers hebben afspraken gemaakt over het vergoeden van eventuele planschade en over financiële participatie. Deze afspraken zijn vastgelegd in een anterieure overeenkomst. Indien de exploitatie van het windpark wordt overgenomen, bijvoorbeeld in geval van een faillissement, moeten de afspraken uit de anterieure overeenkomst door de rechtsopvolger worden overgenomen.	nee

A17	Het plan maakt van het gebied de 'Windturbine Dumpplaats' van de provincie Gelderland.	Met het te plaatsen vermogen van ca. 44 MW draagt windpark Deil voor bijna 20% bij aan de provinciale doelstelling voor windenergie. De overige 80% wordt elders in de provincie gerealiseerd. Het benodigde windenergievermogen wordt niet evenredig verdeeld over de provincie, maar wordt geplaatst op de daarvoor meest geschikte locaties. Knooppunt Deil is een van deze locaties.	nee
-----	--	--	-----

Zienswijze B

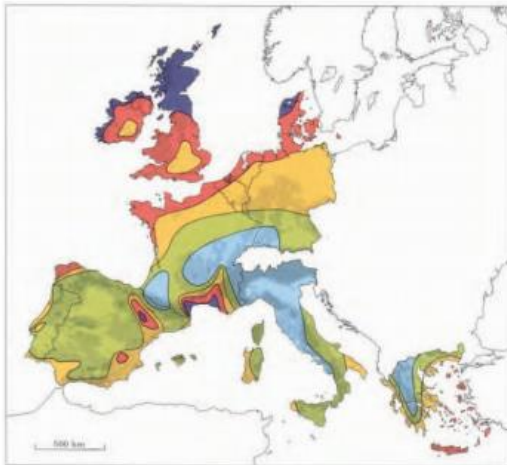
Nr.	Zienswijze	Reactie	Aanpassing nodig
B1	Indiener maakt zich zorgen over effecten op de leefomgeving.	De afstand van de woning van indiener tot het windpark is minimaal ca. 925 meter. Op dergelijke afstand zijn effecten op de leefomgeving zodanig dat er geen ontoelaatbare situatie kan optreden. Uit het milieueffectrapport blijkt dan ook dat voldaan kan worden aan de normen voor geluid en slagschaduw zoals gesteld in het Activiteitenbesluit milieubeheer. Uit de omgevingsvergunning blijkt dat voor de betreffende woningen geluidsnormen zijn vastgelegd die ruim onder de landelijke norm liggen.	nee
B2	Met wind op land valt geen rendement te behalen.	Het windpark heeft een geschatte jaaropbrengst van 125 GWh. Indien initiatiefnemers aanleiding hebben om te twijfelen aan de rentabiliteit van het project zullen zij niet overgaan tot realisatie van het windpark. Het windpark is echter rendabel te exploiteren.	nee
B3	Windpark Deil leidt tot slagschaduw- en geluidsoverlast, beschadiging voor flora en fauna, effecten op infrastructuur (gevaarlijke situaties op wegen, risico's voor leidingen en gebouwen, fijnstof).	Wat betreft geluid en slagschaduw: zie B1 Wat betreft Flora- en Fauna blijkt uit het ecologisch onderzoek dat is uitgevoerd in het kader van het milieueffectrapport dat de negatieve effecten beperkt zijn. Voor zowel vogels als vleermuizen is geconcludeerd dat effecten op de gunstige staat van instandhouding van de betrokken populaties met zekerheid zijn uitgesloten. Daarnaast is geen sprake van een ontoelaatbare aantasting van het leefgebied. Wat betreft gevaarlijke situaties op wegen: zie A9. Wat betreft risico's voor leidingen en gebouwen: uit het milieueffectrapport blijkt dat er geen onacceptabele risico's optreden ten aanzien van gebouwen, risicovolle installaties, rijkswegen, buisleidingen en spoorwegen. Voor buisleidingen is specifiek een gebruiksregel opgenomen in het bestemmingsplan van de gemeente Neerijnen, waarmee is geborgd dat een veilige afstand wordt aangehouden. Deze leiding loopt op het grondgebied van gemeente Geldermalsen niet nabij de windturbines. Wat betreft fijnstof: zie A6.	nee

B4	Er is steeds minder wind in Nederland. Dit leidt tot verliezen en onrendabel project.	Zie A16.	nee
B5	Indiener vreest een onleefbare situatie door uitzicht op windpark, slagschaduw, waardedaling.	Gemeente Geldermalsen en Neerijnen stellen zich op het standpunt dat, mede gelet op de informatie uit het MER, na uitvoering van de bestemmingsplannen sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Als gevolg van de bouw en het gebruik van het beoogde windpark treden geen ontoelaatbare effecten op de leefomgevingskwaliteit op. Voor slagschaduw geldt dat de norm uit het Activiteitenbesluit in geen geval wordt overschreden. Voor het aspect waardedaling wordt verwezen naar reactie A15.	nee
B6	Op wie kan eventuele geleden schade verhaald worden?	Zie A15.	nee
B7	Wat wordt er tegen overlast gedaan?	Ter onderbouwing van het bestemmingsplan zijn onderzoeken uitgevoerd op basis waarvan gemeente de belangen van windenergie en het belang van leefomgevingskwaliteit heeft afgewogen. Op basis van de onderzoeken wordt aangenomen dat geen ernstige hinder optreedt ter plaatse van woningen van derden. Afstand tot de beoogde windturbines speelt daarbij de belangrijkste rol. Als blijkt dat er toch klachten zijn kan contact worden opgenomen met gemeente/ de omgevingsdienst. Klachten van overlast worden namens de gemeenten in behandeling genomen en afgehandeld door Omgevingsdienst Rivierenland. De klacht kan bij de gemeente of Omgevingsdienst worden ingediend. Omgevingsdienst Rivierenland toetst de klacht vervolgens aan de voorschriften van de omgevingsvergunning en koppelt de bevindingen terug aan de melder. Indien de vergunninghouder niet aan de voorschriften voldoet, dan zal vergunninghouder hier alsnog aan moeten voldoen. Indien noodzakelijk kan hier bestuursrechtelijk tegen worden opgetreden.	nee
B8	De bijdrage van Betuwewind aan omwonenden toont geen respect voor de te lijden overlast.	De bijdrage aan omwonenden bestaat uit €0,50 per opgewekte megawattuur. Dit is conform een landelijke richtlijn (de NWEA gedragscode). Per jaar betekent dit voor windpark Deil een bijdrage van ca. €55.000. Een deel hiervan komt direct ten goede aan omwonenden; een ander deel wordt in	nee

		een omgevingsfonds gestort. Daarnaast kan eenieder mee-investeren, tegen een aantrekkelijk rendement. Tevens zal de winst van de coöperatie worden besteed aan duurzame doelen. De coöperatie is opgericht door burgers uit de omgeving, juist om de omgeving meer mogelijkheden te bieden om te profiteren dan in een traditioneel project gangbaar is.	
B9	Indiener roept de gemeente op te stoppen met het project om een financieel debacle te voorkomen.	Net als bij elk ander bedrijf ligt het financiële risico bij de ondernemers/initiatiefnemers. De initiatiefnemers hebben ten aanzien van de financiën alles zelf goed uitgezocht en zijn van mening dat het project financieel haalbaar is.	nee

Zienswijze C

Nr.	Zienswijze	Reactie	Aanpassing nodig
C1	De reactie op de inspraakreactie op VOBP was kort door de bocht en niet wetenschappelijk onderbouwd. Het ging hierbij om waardevermindering en opbrengstverlies landbouwgrond door slagschaduw, waardevermindering van woningen door geluid en schaduwoverlast, visuele aantasting van het landschap.	Waardevermindering landbouwgrond: hiervoor geldt dezelfde wettelijke regeling als voor woningen: zie A15. Opbrengstverlies landbouwgrond a.g.v. slagschaduw: ter illustratie een rekenvoorbeeld: Aanname 1: 5% van het oppervlak van de rotorschijf bestaat uit wieken. Aanname 2: Een perceel op 1 km afstand van het windpark ondervindt ca. 10 uur slagschaduw per m ² per jaar. (Dit is een 'worst case aanname'). Aanname 3: eventueel opbrengstverlies als gevolg van slagschaduw wordt veroorzaakt door het daadwerkelijk beschaduwen van een gewas. Aanname 4: jaarlijks schijnt de zon ca. 1500 uur. Uit deze 3 aannames volgt dat er per vierkante meter 5% van 10 uur oftewel 30 minuten per jaar daadwerkelijk schaduw optreedt, oftewel een vermindering van de zonneschijn van 0,03%. Wat betreft waardevermindering van woningen door geluid- en slagschaduwoverlast: zie A15.	nee
C2	Uit Deens onderzoek blijkt dat windturbines minimaal 700 meter van elkaar moeten worden geplaatst vanwege geluid- en slagschaduwoverlast en rendementseisen.	Het is niet duidelijk naar welk onderzoek indiener verwijst. De normen voor geluid en slagschaduw beschermen omwonenden tegen deze milieueffecten, ongeacht door hoeveel windturbines deze worden geproduceerd of hoe dicht de windturbines op elkaar staan. De onderlinge afstand is voldoende voor een rendabele exploitatie.	nee
C3	De afstand tussen woning van indiener en het windpark is minder dan anderhalve kilometer.	De onderlinge afstand tussen de woning van indiener en de hartlijn van de meest oostelijke windturbine bedraagt 1.533 meter.	nee
C4	Er is geen akoestisch onderzoek uitgevoerd aan de gevel van indiener.	Het akoestisch onderzoek behelst noodzakelijkerwijs een modelmatige berekening, aangezien de windturbines er nog niet staan. Deze berekening vindt plaats volgens de voorschriften uit de Activiteitenregeling milieubeheer en het bijbehorende 'Reken- en meetvoorschrift windturbines'.	nee
C5	Op welke momenten worden windturbines stilgezet? Hoe wordt dit bijgehouden? Wat is het effect op het rendement?	Een stilstandsvoorziening voor slagschaduw wordt softwarematig ingeregeld voor elke windturbine, voor elke relevante woning en bestaat eruit dat de windturbine op gegeven momenten wordt stilgezet als - normoverschrijding zou optreden <i>en</i> - het voldoende waait om de windturbine te laten draaien, <i>en</i>	nee

		- de zon op de locatie schijnt. Het effect op het rendement van het windpark is berekend in het milieueffect-rapport: dit effect bedraagt ca. 0,13% (zie bijlage H bij het CombiMER).																			
C6	Er is geen onderzoek gedaan naar veiligheidsaspecten bij extreem weer.	Alle windturbines die in Nederland gebouwd mogen worden dienen te zijn gecertificeerd. Onderdeel hiervan is het veiligheidsaspect bij extreem weer. Op de website van RVO wordt een overzicht gegeven van de verschillende normen voor ontwerpisen. v	nee																		
C7	Het feit dat de A2 en A15 vogelslachtoffers maken is niet relevant.	Het aantal vogelslachtoffers dat door de A2 en A15 wordt veroorzaakt is niet betrokken bij het onderzoek naar de ecologische effecten van windpark Deil.	nee																		
C8	Het is lachwekkend dat mogelijkheid korte tussenafstand niet bij voorbaat is onderzocht.	De planologische procedure en de windturbinekeuze liepen parallel. Naarmate het proces vordert is er meer bekend geworden over de te plaatsen windturbines, en de gevolgen van de tussenafstanden. De daadwerkelijk te realiseren rotordiameter is nog niet bekend, maar zal liggen tussen de 120 en 140 meter.	nee																		
C9	Windturbines worden in het buitenland op hoge plaatsen met veel wind geplaatst; niet in een diepe polder.	Het windaanbod in Nederland, en dus ook rondom knooppunt Deil, is zeer gunstig vergeleken met veel andere Europese landen. De figuur hiernaast illustreert dit. Juist door het goede windaanbod in Nederland is windenergie een kostenefficiënte manier van opwekking van duurzame energie. Het effect van de lage polder (ca. 1 meter boven NAP) wordt tennietgedaan door de hoge mast.	<table><thead><tr><th></th><th>Open plain</th><th>Hills top</th></tr></thead><tbody><tr><td></td><td>> 7,5</td><td>> 11,5</td></tr><tr><td></td><td>6,5 - 7,5</td><td>10,0 - 11,5</td></tr><tr><td></td><td>5,5 - 6,5</td><td>8,5 - 10,0</td></tr><tr><td></td><td>4,5 - 5,5</td><td>7,0 - 8,5</td></tr><tr><td></td><td>< 4,5</td><td>< 7</td></tr></tbody></table> Average speed 50 m above ground (m/s)		Open plain	Hills top		> 7,5	> 11,5		6,5 - 7,5	10,0 - 11,5		5,5 - 6,5	8,5 - 10,0		4,5 - 5,5	7,0 - 8,5		< 4,5	< 7
	Open plain	Hills top																			
	> 7,5	> 11,5																			
	6,5 - 7,5	10,0 - 11,5																			
	5,5 - 6,5	8,5 - 10,0																			
	4,5 - 5,5	7,0 - 8,5																			
	< 4,5	< 7																			

Zienswijze D

Nr.	Zienswijze	Reactie
D1	Heiwerk kan leiden tot schade aan woningen. Appellant vraagt om een nulmeting om schade door heiwerkzaamheden te kunnen verhalen.	zie reactie bij A1, met dien verstande dat de woning van indiener zich op ca. 2,5 km van het windpark bevindt.
D2	Windturbines zijn op deze locatie half zo efficiënt als aan de kust.	zie reactie bij A2
D3	Draagkracht en participatie ver te zoeken. Coöperatie 100 leden op 38.000 personen. Geboden vergoeding toont geen respect voor omgeving.	zie reactie bij A3
D4	Commerciële partijen hebben niet deelgenomen in de maatschappelijke discussie over energie.	zie reactie bij A4
D5	Groene energie moet komen uit Waal en Linge, en uit zon. Niet uit windenergie.	zie reactie bij A5
D6	Uitstoot van NOx en SO2 door wegverkeer overstijgt vaak de toegestane grenswaarde. Invloed van windturbines op luchtstromen zorgt voor een verspreiding van schadelijke stoffen en maakt omliggende gronden onbruikbaar als veevoeder. Ecosysteem wordt beïnvloed. Er zullen schadeclaims volgen bij veesterfte en invloed op kwaliteit van melk en vlees.	zie reactie bij A6
D7	Verwachting is dat sterfte onder vogels (inclusief rode lijst soorten als zilverreiger, ooievaar) zal toenemen en veel hoger zal zijn dan slachtoffers als gevolg van A2 en A15. Dit komt mede doordat foerageer-, broed- en verblijfsgebieden aan weersijden van het windpark liggen.	zie reactie bij A7
D8	De Colleges van B&W hebben de gemeenteraden onvoldoende voorgelicht over gedragsregels van Aarhus en OESO. Slagschaduw zal grote overlast veroorzaken doordat de windturbines dicht op elkaar staan.	zie reactie bij A8
D9	Slagschaduw heeft een negatief effect op de verkeersveiligheid op het knooppunt Deil en de A2 en A15.	zie reactie bij A9
D10	Landschappelijke inpassing is onvoldoende, en is niet serieus genomen door de kleine onderlinge afstand. Er is sprake van horizonvervuiling en negatieve opbrengst.	zie reactie bij A10
D11	Er is nu al sprake van geluidsoverlast door infrastructuur. Cumulatie van windturbines met andere geluidsbronnen is niet onderzocht. Buiten werken en verblijven in straks niet meer mogelijk.	zie reactie bij A11
D12	De gemeenten hebben niet genoeg gedaan om de belangen van de inwoners te behartigen. Ook richting de provincie. Er is geen onderzoek gedaan naar alternatieve locaties voor windenergie binnen de gemeenten en andere energiebronnen.	zie reactie bij A12 en A13

Zienswijze E (Gasunie)

Nr.	Zienswijze	Reactie	Aanpassing nodig
E1	In artikel 5 van planregels (gemeente Neerijnen) wordt de High Impact Zone genoemd als minimale afstand tussen windturbines en buisleidingen. Paragraaf 4.5 van de toelichting stelt echter correct dat Gasunie adviseert om een afstand van 'werpafstand bij nominaal toerental' aan te houden. Verzoek om HIZ uit regels te schrappen en te wijzigen in werpafstand bij nominaal toerental.	De HIZ zone en de werpafstand bij nominaal toerental dienen beide om een voor de Gasunie acceptabele afstand te garanderen tussen de windturbines en buisleidingen. Het verzoek van de Gasunie wordt verwerkt in het definitieve bestemmingsplan.	Planregels worden aangepast.
E2	In de regels van gemeente Geldermalsen is een gebruiksregel over buisleidingen niet opgenomen. Graag wel opnemen.	De betreffende gebruiksregel wordt toegevoegd aan de regels van het bestemmingsplan in Geldermalsen.	Planregels worden aangepast.

Zienswijze F (Vitens) - Ingetrokken

Nr.	Zienswijze	Reactie	Aanpassing nodig
F1	In dit plan wordt in hoofdstuk 4.7.3 gesteld dat er in samenwerking met Vitens een compensatieplan voor het GNN is opgesteld. Dit plan wordt verder uitgewerkt in bijlage 6. In deze bijlage wordt voorts gesteld dat de initiatiefnemers van Windpark Deil een overeenkomst hebben gesloten met Vitens om een extra perceel de bestemming Natuur te geven en ter plaatse natuur te ontwikkelen. Er is echter door Vitens geen overeenkomst gesloten en daarmee ook geen akkoord gegeven om haar perceel een bestemming natuur te geven. Vitens heeft met Duurzaam11 een aantal mogelijkheden voor natuurcompensatie onderzocht, maar nooit akkoord gegeven op het daadwerkelijk compenseren van natuur op haar terrein en de daarbij gemoeide bestemmingsplanwijziging. Wij vragen de Burgermeester en wethouders van de gemeenten Geldermalsen en Neerijnen dan ook het ontwerpbestemmingsplan voor het terrein bij de productielocatie van Vitens in de kern Waardenburg terug te trekken.	Uit de Omgevingsverordening van provincie Gelderland volgt dat de uitvoerbaarheid van de compensatie moet zijn aangetoond en geborgd in het bestemmingsplan. Om die reden is in de regels van het ontwerpbestemmingsplan een voorwaardelijke verplichting opgenomen en is in de bijlagen bij de toelichting het compensatieplan opgenomen dat door initiatiefnemers is aangeleverd. Gemeente was in de veronderstelling dat het compensatieplan door Vitens werd onderschreven. Inmiddels is gebleken dat op het moment van ter inzage leggen van het OBP nog geen overeenkomst was bereikt tussen Vitens en initiatiefnemers. Aan het ontwerpbestemmingsplan kunnen geen rechten worden ontleend. Uiterlijk bij vaststelling van het bestemmingsplan moet de uitvoering van de compensatie zeker zijn gesteld middels een overeenkomst tussen Vitens en initiatiefnemers. Gemeente heeft inmiddels van Vitens vernomen dat het overleg over de compensatie constructief is verlopen en dat een overeenkomst tot stand is gekomen. Vitens heeft de zienswijze ingetrokken. De gemeente waardeert de vrijwillige medewerking van Vitens voor de uitvoering van compensatiemaatregelen.	nee

Noten.

i http://api.commissiemer.nl/docs/mer/p25/p2584/2584-071mer_bijl08.pdf

ii <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-economische-zaken/documenten/rapporten/2016/12/01/mkea-zon-pv-en-wind-op-land>

iii https://www.noord-holland.nl/Actueel/Terinzageleggingen/Kennisgeving_tervisielegging_aanvraag_Windpark_Spuijsluis/Omgevingsvergunning/Bijlage_5e_Fijnstof_rapport.org

iv <http://www.betuwewind.nl/vraag-en-antwoord/#tab-id-4>

v <http://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/wetten-en-regels/normen-en-certificaten>